

תהלים (29)

אחרי נתינת צדקה... התפילה מהודרת

אֲנִי בְּצֶדֶק אֶחְזֶה פְּנִיךָ אֶשְׁבֶּעָה בְּהִקִּיץ תְּמוֹנֶתְךָ (יז. טז)
 רבי אלעזר יהיב פרוטה לעני והדר מצלי, אמר, דכתיב:
"אֲנִי בְּצֶדֶק אֶחְזֶה פְּנִיךָ". את המילים "והדר מצלי" יש
 לבאר: בדרך של 'הדר והדר', דהיינו: שאחר נתינת
 צדקה, התפילה היא מהודרת. באמת כשאנו נגשים
 להתחנן אל ה', מוכרחים אנו להקדים ולומר: לא בחסד
 ולא במעשים שאלנו לפניך, אלא כדלים וכרשים דפקנו
 דלתיך, ואנו מסיימים את ה'אבינו מלכנו' במאמר
'חננו ועננו כי אין בנו מעשים', ואין לך בושה וחרפה
 גדולה מלבוא כעני בפתח (כמו שהסביר המגיד מדובנא,
 שמתעם זה אומרים אבינו מלכנו זה בחשאי). אבל אם
 אדם נותן צדקה לפני שיעמוד לגשת להתפלל, הרי כבר
 יכול לבוא בפנים מאירות ולהרים קולו, שהרי בא בחסד
 ובמעשים שעשה, והבוטחנו על מאת ה' כ': **"כי בגלל
 הדבר הזה יברכך ה'"**, והמרחם על הבריות מרחמין עליו
 מן השמים. נמצא שאחר שנתן פרוטה לעני, יוכל
 להתפלל ביופי והידור, ואין לו להתבייש כעני בפתח, כי
 יהיה ניזון בזכות ולא בחסד, שכמו שהוא נתן לעני, כן
 השי"ת ישלם מדה כנגד מדה, ואף אם הוא עני ממש,
 מכל מקום יתן לו השי"ת, כגמולו!

ספר "כמוצא שלל רב, תהלים"

אֲנִי בְּצֶדֶק אֶחְזֶה פְּנִיךָ (יז. טז)

מכאן למדו חז"ל (ב"ב י.) את ענין נתינת הצדקה לפני
 התפילה: רבי אלעזר יהיב פרוטה לעני והדר מצלי,
 שנאמר: **"אֲנִי בְּצֶדֶק אֶחְזֶה פְּנִיךָ"**, וכתב הארי ז"ל
 שהמקום המדויק בתפילה שבו לתת הצדקה, הוא בעת
 אמירת 'ואתה מושל בכל'. המובן בזה הוא כך: **"כסף"**
 הוא הדבר הגשמי ביותר שיש בעולם. כל העולם סובב
 סביב הכסף, כולם עובדים עבור כסף, מחפשים כסף,
 כסף הוא ביטוי של עוצמה, של כוחניות. בכסף אי
 אפשר לקנות שכל ובריאות, וגם לא דף גמרא, אולם
 אין הדבר גשמי שאינו עומד בפני הכסף, וכמו שאמר
 החכם מכל אדם **"הכסף יענה את הכל"** (קהלת י. יט).
 הכסף הוא האויב הגדול ביותר של כל דבר שבקדושה.
 הכסף מנתק אותנו מהקב"ה, כמו שנאמר: **"פן אשבע
 וכחשתי ואמרתי מי ה' "** (משלי ל. ט).

לעומת הכסף, ישנה מקום ששם נמצא הקב"ה, מקום
 של עוני וסבל. מידתו של הקב"ה שהוא נמצא עם
 הסובל, **"עמו אנכי בצרה"** (תהלים צא. טו), וכמו שאמר
 הנביא **"כה אמר רם ונשא... מרום וקדוש אשכון, ואת
 דכא ושפל רוח, להחיות רוח שפלים ולהחיות לב
 נדכאים"**, (ישעיה נז. טו). כשאנו לוקחים את הדבר

המנותק ביותר מרוחניות, את הכסף, ואנו משתמשים בו
 לצדקה, אנו מחברים ומקשרים בין שני כוחות מנוגדים
 ורחוקים זה מזה, מחברים בין שמים וארץ. מקשרים את
 הגשמיות לרוחניות. צדקה הוא הדבר המקשר ביותר בין
 העולם הגשמי לעולם הרוחני. כמו כן אמירת המילים
"ואתה מושל בכל", מבטאת במיוחד את הקשר בין
 העולם הרוחני ובין עולם הגשמי. לכן, בשעה שאנו
 מקשרים בדיבור פה את שני העולמות, אנו מקשרים
 אותם במעשה, בנתינת צדקה.

רב פינקוס זצ"ל בספר "נפש שמשון תהלים"

מְהֵלֵל אֶקְרָא ה' וּמִן אִיבֵי אֲנֹשֶׁעַ (יח. ד.)

כאשר האדם מתיירא להתפלל, משום שחושש פן בבואו
 להתפלל יבואו המקטרגים לקטרג על תפילתו, אם ראוי
 זה האיש שתקובל תפילתו, וחס ושלום ע"י זה יבוקר
 פנקסו, אזי יותר טוב לספר שבחו של מקום בנידון
 המצטרך, דהיינו: אם יצטרך להתפלל על רפואה, לא
 יתפלל דרך תפילה תיכף, רק ישבח דרך שבח להבורא
 עולם שהוא רופא חולים, ובמחשבתו יכוין להמשיך
 רפואה להנרצה (לחולה שעבורו הוא רוצה לבקש
 רפואה), והבורא עולם, היודע תעלומות לב, יעשה
 בקשתו, והטעם הוא: שכיון שמזכיר שבח הבורא,
 שהוא פועל הישועה הזאת, מי הוא שיקטרג על הדבר
 הזה? הנה כל המלאכים מסכימים, והקב"ה עושה כפי
 מחשבתו של המשבח, להמשיך ישועה להנרצה.

ספר "כמוצא שלל רב, תהלים"

מְהֵלֵל אֶקְרָא ה' וּמִן אִיבֵי אֲנֹשֶׁעַ (יח. ד.)

אמרו חז"ל (ברכות לב.): לעולם יסדר אדם שבחו של
 מקום תחילה, ואחר כך יתפלל. שכיון שמסדר שבחו של
 מקום, למשל: כשמשבח את הבורא שהוא רופא חולים,
 הנה כל המלאכים עונים אמן ומסכימים לשבח זה, ואם
 כן, כשאחר כך יבא המבקש לבקש ברחמים על הרפואה
 כמו פיו, שוב לא יקטרגו המלאכים שהרי זה חס ושלום
 כפוגע בכבוד המלך ובשבחו, כאשר ירצו ח"ו למנוע
 הרפואה אשר בזה הרגע שיבחו שהוא רופא חולים.
 והנה, בהיות וה' יבתוך יודע ששוב לא יקטרגו
 המלאכים גם בעת הבקשה, על כן הוא עושה גם בטרם
 יקרא בתפלה ובקשה, בעודו עוסק בסידור שבחו של
 מקום. זה שאמר כאן: **"מְהֵלֵל אֶקְרָא ה' "**, אקרא לה'
 דרך הילול, ולא דרך בקשה ותיכף **"ומן איבי אֲנֹשֶׁעַ "**

במקום אחר מוסיף ה"בני יששכר" לבאר לפי זה את
 הפסוק (להלן ק"ח כא): **"אֲוֹרֶךְ פִּי עֲנִיתָנִי וְנִתְּחִי לִי
 לִישׁוּעָה"**, כי המשכיל לא יצטרך לבקש בקשתו מאת ה'

דרך בקשה, אלא יבקש בדרך שבח, כגון: אם יצטרך לבקש רפואה, יודה וישבח לה' שהוא רופא חולים, ואז תיעשה בקשתו ממילא, בלי קטרוג. וזו גם כוונת הפסוק (להלן ק"ח. כא): "אֹדֶךָ פִּי עֲנִיתָנִי", כי יתפרש בלשון כאשר, דהיינו: בעוד אני בעניי אודה לך בהודאה, ותיכף "וְתָהִי לִי לְשׁוּעָה"

פני יששכר

מְהֵלֵל אֶקְרָא ה' וּמִן אֵיבֵי אֲנֹשֶׁעַ (יח.ד.)

בתנ"ך מסופר על המלך יהושפט, שלפני צאת חלוצי המלחמה ציווה שיעמדו משוררים ומהללי קודש ויאמרו: "הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו". ונראה שעניינה של אמירת הלל זו, היא תפילה של הילול. ישנה תפילה של בקשה וצעקה, וישנה תפילה של הלל והודיה. וזהו שאמר כאן דוד המע"ה: "מְהֵלֵל אֶקְרָא ה' וּמִן אֵיבֵי אֲנֹשֶׁעַ", כלומר סגולה מיוחדת לנצח אויבים ולהינצל מצרות העתידות לבוא, היא לומר הלל של הקשה ותפילה. דוד המלך, שעדיין לא ניצח במלחמה כבר היה אומר "מְהֵלֵל אֶקְרָא ה'", כה בטוח? בעב בעזרתו והצלחתו של הקב"ה, שפיו היה משבח ומהלל על העתיד להיות, ובזה היה משפיע שאכן כך יהיה. וכן היתה גם עצתו של יהושפט המלך: בצאת החלוצים תקראו את הלל בתורת תפילה. תפילה של שמחה, תפילה של תקוה, והיא סגולה ההצלחה וההצלחה עצמה. **רב פינקוס זצ"ל בספר "נפש שמשון תהלים"**

מְהֵלֵל אֶקְרָא ה' וּמִן אֵיבֵי אֲנֹשֶׁעַ (יח.ד.)

פירש"י: בהלולים אקרא ואתפלל לפניו תמיד, כלומר אף לפני התשועה אני מהללו, לפי שבטוח אני שאוושע מאויבי. ומצאתי עוד ציור נפלא של בטחון כזה, ב"מצודת דוד" על דברי הימים (ב פרק יג): במלחמת אביה מלך יהודה וירבעם מלך ישראל שאמר אביה לאנשי ישראל: "ואנחנו ה' אלוהינו ולא עזבנוהו וכו' אל תלחמו עם ה' אלוהי אבותיכם כי לא תצליחו" וירבעם הסב את המארב לבוא מאחריהם, ויהיו לפני יהודה והמארב מאחריהם, ויפנו יהודה להם המלחמה פניו ואחור, ויצעקו לה' והכהנים מחצצרים בחצוצרות, ויריעו איש יהודה, ויהי בהריע איש יהודה והאלוקים נגף את ירבעם וכל ישראל לפני אביה ויהודה. ומפרש שם ה"מצודת דוד": "ויריעו איש יהודה", תרועת נצחון, כי בטחו בה' שינצחו המלחמה. וזה נפלא, כשהיתה המלחמה פנים ואחור אז תקעו תרועת נצחון, היינו כמו אחרי הנצחון, כי בטחו בה'!

רב פינקוס זצ"ל בספר "נפש שמשון תהלים"

הלכה: ספירת העומר

בעת הברכה והספירה, אסור לעשות שום מלאכה ואפילו קלה, ואפילו להרהר בדברי תורה אסור ולא לקיים מצוה אחרת. עבר ועשה מלאכה בעת הברכה או בעת הספירה יצא ידי חובה. טוב לברך מתוך הספר או

בעינים עצומות. כדי שהציבור ידע את המניין הנכון, נהגו ששליח ציבור סופר תחילה בקול רם ואחריו סופרים כל הציבור. אם דילג שליח ציבור בספירתו, שאסור לו לספור בברכה, יכבדו אחר לברך בקול רם, ויש שהתירו אף לשליח ציבור שדילג לברך בקול רם, שלא לביישו. יש מקומות שנוהגים לכבד בספירת העומר את הרב או את הגדול שבחבורה, ולא את השליח ציבור. אף ששליח ציבור או הרב מברכים וסופרים בקול רם, אין הציבור יוצא בברכתם, ובספירתם, ואפילו ענו אמן, אלא אחר כך כל אחד מברך וסופר לעצמו.

ספר "ספירת העומר"

פתגם: בדיבור כמו במוזיקה, חשוכות השתיקות לא פחות מהמילים.
ספר "שמחה"

חקירות: יעלה ויבוא

חלק מהתפילה, ואם לא הזכיר כאילו לא התפלל כלל, או רק חיוב הזכרה, תוספת על התפילה, וגם אם לא הזכיר עדיין התפלל. (הגר"ח סטנסיל א: רק חיוב הזכרה. משנת יעבץ אר"ח א בסופו: חלק מהתפילה. קהילות יעקב ברכות יב.)

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: מפני המזיקין

עשיר ידוע בפרשבורג קמץ ידו מלתרום לטובת ישיבתו של הגאון בעל ה"חתם סופר", וכדי להצדיק את עצמו היה מדבר בגנותם של בחורי הישיבה ומוצא בהם כל מיני חסרונות. בין היתר הטיח דברי עלבון בבחור מסויים ואמר: בחור זה חסרה לו, חיות, כלומר הוא "בור", העיד על כך ה"חתם סופר": זהו שאמרו חכמינו: "מום שבך אל תאמר לחבירך". אדם זה חסרה לו 'חיות', כי איננו מחזיק את הישיבה, ונותר איפוא, מזיק'. וכבר אמרו בגמרא: אין כל בריה יכולה לעמוד מפני המזיקין.

ספר "חד וחלק" חלק ד (דף צ)

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, אברהם בן רבקה, מאיר בן גבי זוירא, אליהו בן תמר, ראובן בן איזא, ששא בנימין בן קאריץ מרים, ויקטוריה שושנה בת ג'וים חנה, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, שמחה ג'וים בת אליז, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, אלחנן בן חנה אנושקה, רבקה בת ליוה, רישירד שלום בן רחל, נסים בן אסתר, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמנונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה, יעל רייזל בת מרטין היימה שמחה. זיווג הגון לאלודי רחל מלכה בת חשמה, הצלחה לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'יזל לאוני. לעילוי נשמת: ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, יוסף בן מייכה. מורים משה בן מרי מרים. משה בן מזל פורטונה. שמחה בת קמיר. מיכאל צ'רלי בן ג'וליט אסתר.

